

rali do određenoga sata čekati sa službom Božjom gospodara kaštela i bez njegove dozvole zvonar nije mogao zvoniti na misu i večernju. U crkvi su patroni imali posebne klupe. Pri svečanoj misi njima prvima se dao poljubiti »mir« (pax), prvi su bili pokadeni tamjanom, prvi su na Cvjetnicu primali palmu, i u svim svečanostima su uživali prvenstvo. Njihove su kuće uoči Tri Kralja prve bile blagoslovljene. Župnik im je u crkvi na Novu Godinu čestitao. U procesijama su nosili nebnicu nad Svetotajstvom. Kad bi umro gospodar ili član njegove obitelji zvona su žalobno zvonila, a bratovštine su morale sprovod pratiti ili u selo ili u Trogir ili u Split, gdje bi se pokopao. Žene su za sprovodom išle u crnini.

Gospodari Kaštela svake su godine birali seoskog glavara (gastalda), a njegovo su imenovanje pismeno javljali općinskoj vlasti u gradu. Glavar je morao svaku večer donijeti gospodaru ključeve seoskih vrata, objavljevati naredbe i uručivati spise, paziti na red i čistoću u selu, ne dozvoljavati pristajanje brodova bez dopuštenja gospodara. Imenovani glavar morao se je primiti časti, koja je bila besplatna.

U vrijeme suše gospodar se je prvi služio vodom iz seoskog bunara. Dok ga gospodar nije otvorio, digavši sa njega pokrov od trstike, niko nije smio vodu grabiti. Gospodar je davao dozvolu da se neko u selu nastani i sagradi kuću. Za zemljište, na kome su seljani sagradili kuće, morali su gospodaru o pokladima dati na dar, kokoš ili određenu svotu novaca, ili što drugo, ili odraditi mu jednu nadnicu. Od svake zaklane svinje gospodar je dobio glavu, a od govečeta jezik. Ko je imao vola za oranje morao je gospodaru odraditi tri nadnice za 24 solda, a ako nije imao vola onda za 8 solda. S tovarnom životinjom gonili su mu jednom na godinu sijeno za samu hranu. Kaštelani su masline mogli mljeti samo u gospodarevu mlinu, ili uz naplatu petnaestoga dijela. Obradivali su gospodareve zemlje i davali su od ploda polovicu, trećinu, četvrtinu ili petinu.

Nadbiskup splitski imao je u Sućurcu nad svojim kmetovima svu juridikciju i mogao ih je istjerati sa zemlje, ako nijesu vršili svoju dužnost. Jednaku je